

УГОВОРНА КАЗНА ЗБОГ НЕИСПУЊЕЊА УГОВОРА

Самим раскидом уговора о продаји капитала субјекта приватизације не престаје право на уговорну казну уговорену за случај неиспуњења, али остварење права на уговорну казну условљено је неиспуњењем оне обавезе која је довела до њеног активирања.

Из образложења:

„Према утврђеном чињеничном стању, дана 14.02.2007. године између парничних странака закључен је Уговор о продаји капитала субјекта приватизације Друштва за производњу уља Рафинерија нафте д.о.о. Београд. Тужени се као купац обавезао да изврши све обавезе из Социјалног програма, те да ће у периоду од 5 година од дана испуњења уложити максималан напор како би субјект приватизације пословао у складу са предложеним пословним планом и одржао текући обим производње без смањивања постојећих капацитета. Тужилац је контролом извршења уговорних обавеза утврдио да тужени није извршио уговорне обавезе. Након више накнадно остављених рокова за извршење преузетих обавеза из наведеног уговора, тужилац је раскинуо уговор. Тужени је оспорио своју одговорност за исплату утуженог износа, наводећи да уговорна казна не може бити стипулисана за новчане обавезе, па је наведена одредба уговора ништава. Тужени је истицао и да је испунио уговорну обавезу која се односи на одржавање текућег обима производње без смањивања постојећих капацитета субјекта приватизације у складу са предложеним пословним планом а поред тога за испуњење исте није прописана уговорна казна.

Врховни касациони суд прихвата закључак другостепеног суда у погледу правне квалификације уговорне казне због неиспуњења и могућности њеног остваривања и пошто је исти раскинут. Тумачењем нормативног оквира из чл. 270, 273. и 275. ЗОО проистиче да се стипулисањем уговорне казне остварује њена акцесорна функција која представља важан фактор уговорне дисциплине страна уговорница. Сврха и циљ уговора је извршење уговорених обавеза. Право на уговорну казну због неиспуњења се не може искључити због чињенице да је раскинут основни уговор чијем је обезбеђењу она служила. Уговорним конституисањем права на уговорну казну повериоцу неновчаног потраживања се признаје остварење права на накнаду штете до висине уговорне казне коју ће реализовати без икаквих посебних услова. Из наведеног би следило да тужилац раскидом Уговора о продаји капитала Друштва за производњу уља Рафинерија нафте д.о.о. Београд од 14.02.2007. године није изгубио право на уговорну казну због неиспуњења која је била предвиђена на терет туженог, као купца капитала. Међутим остваривање права на уговорну казну условљено је неиспуњењем управо оне обавезе туженог која је водила њеном активирању.

Имајући наведено у виду произлази да је другостепена одлука која се побија ревизијом правилна у делу којим је оцењено да не постоји основ потраживања тужиоца према туженом у износу од 4.095.000,00 евра на име уговорне казне за неизвршење уговорне обавезе уздржавања од спровођења организационих или статусних промена без одговарајућег одобрења.“

(Сентецна из пресуде Врховног касационог суда Прев 401/2019 од 18.6.2020. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 7.12.2021. године)